

Az Újság

politikai, társadalmi, közgazdasági és irodalmi napilap

Hirdetést a nap bármely szá-
mában felvesz a kiadóhivatal

Szerkesztőség és kiadóhivatal: SALONTA (NAGY-
SZALONTA), PIATA UNIRII (TOLDI-TÉR) 13. sz.

Szerkesztésért felelős:
G A Á L S Á N D O R

GRANDI UTJA ÉS A BÉKESZERZŐDÉSEK

Ha visszagondolunk az elmúlt tizenkét évre, meg kell állanunk elmélkedni egy pillanatra.

Ősrégi már az a megállapítás, hogy az idők folyamán nemcsak az emberek változnak meg, hanem a még élő emberek felfogása is.

Gondoljunk csak higgadtan, nyugodtan, tárgyilagosan vissza mindenre. Sok... sok szomorú napunk volt. Sok keserű megaláztatást kellett lenyelnünk.

Robotoltunk nap, mint nap. Lelkiállapotunk attól függött, hogy aznap milyen események hatása alatt állottunk.

Nemcsak az egyes egyén, hanem a tömeg is hasonlóképpen viselkedett és érzett.

Az első napoktól kezdve volt alkalmam olvasni a román nyelvű lapokat is. Őszintén megmondom, abban az időben sehol semmi megnyilatkozás nem nyilvánult meg mellettünk.

Mindenfelé, mindenhol és mindenben csak a túlfűtött nacionalizmus által diktált ellenszenv. Pont azok az erdélyiek okozták nekünk a legtöbb szomorúságot, aki Gyulafehérváron olyan hangzatos mondatokkal biztosították jogainkat.

Ezekről a hangzatos ígéretekről kisült később, hogy porhintés volt a világ szemébe.

Ez mind elmúlt s ma már még az emlék sem nagyon kísért: Dehogy annyira változzék az általános felfogás, mint például egy Jon Fotti-é, azt nem hittem volna. Tudniillik Jon Fotti igen értékes külpolitikai cikkeket szokott írni. Legutóbb Grandi olasz külügyminiszter amerikai lá-

togatásával foglalkozik. Többek között ilyenformán:

„A győző nagy államok közül Olaszország volt az első, amelyik felemelte szavát a békeszerződések revíziója céljából.

Akár jogosan, akár jogtalanul, Olaszország megbántva érezte magát, a béketárgyalások során, mert a háború gyümölcse nem állott arányban a félmillió olasz ember veszteséggel.

Az oroszánrészt Anglia és Franciaország kapta s emellett Olaszországot megkárosították Dalmáciára vonatkozó igényeivel kapcsolatban, sőt Wilson, az Amerikai Egyesült Államok elnöke Jugoszláviát támogatta a fiumei kérdésben.

... Grandinak nem olyan a helyzete Washingtonban, mint Lavallnak, mert Lavall, mint egy egyenlő fél ment Amerikába, míg Grandi csak Mussolini meghatalmazottja, akinek kötött programja van.

... Mussolininak volt bátorsága megmondani, hogy a hadiadósságok és jóvátételek kérdésével nem lehet tovább menni.

... Az Egyesült Államok nem kívánhatja, hogy követelését az utolsó centimig megfizessék, Németország sincsen abban a helyzetben, hogy óriási összegű jóvátételi és háborús tartozásait megfizethesse.

Az olasz külügyminiszter két javaslattal megy. Az egyik a lefegyverzés, a másik az államok közötti adósságok törlése, illetve leszállítása.

A győző államok kárpótolták más uton is magukat, így nem viselkedhetnek intrazin-

gensen ebben a kérdésben. Azt lehet mondani, hogy a Duce (Mussolini) kiküldöttje magával vitte Európa nagyrészenek a jóváhagyását és biztos, hogy győzedelmeskedni fog, hogy azonosítja a két nagy nemzet álláspontját.

A gazdasági helyzet sikeres megoldásának egyetlen megoldása a nemzetközi együttműködés úgy pénzügyi, mint gazdasági és politikai téren, mert a régi nézeteltérések és gyűlölködések csak

végzetesek lehetnek és a bolsevizmus játékszereivé tehetnek bennünket.

Ezeket írja ugyanaz a Jon Fotti, aki még egy év előtt tudni, hallani sem akart semmi másról, mint a jelenlegi állapot minden áron való fentartásáról.

Mégis csak urrá kell lenni a józan észnek egyszer, mert, amint mondá Mussolini: — semmi sem örökéletű ezen a világon, még a békeszerződések sem. „O”

Meghiusult a londoni kerekasztal konferencia

Londonból jelentik: Pár nap óta a legellentétesebb hírek láttak napvilágot a kerekasztal konferenciájával kapcsolatban. Így az éjszaka azt jelentik, hogy a konferencia meghiusultnak tekinthető s Ghandi visszatérni készül Indiába.

Azért nem sikerült a meg-

egyezés, mert a kisebbségek túlzott követelésekkel állottak elő. Ghandi még marad ugyan, de kijelentette, hogy a további tárgyalásoknak nem lehet más alapja, mint a független és önálló külügyi és hadügyi kormányzat India részére.

Nem mond le a magyar kormány

Budapestről jelentik: Az este az a hír terjedt el a magyar fővárosban, hogy a kormány lemond.

Amint Budapestről jelentik,

ez a híradás nem felel meg a valóságnak s a kormány még csak érdemesnek sem tartja arra, hogy megcáfolja.

Még mindig nincsen megoldás a kínai-japán konfliktus ügyében

Párisból jelentik: A Népszövetség tanácsa tegnap is zárt ajtók mögött folytatta tá-

nácskozásait, de ezen már Japán és Kína megbízottjai nem vettek részt. A Temps

jelentése szerint, eddig még semmi komoly eredmény nincsen.

Az ülést ma délután 4 órakor folytatják.

Mandzsuriában a nagyobb szabású hadműveleteket a sűrű köd akadályozza. A kínai kormány állítólag parancsot adott Mac tábornoknak, hogy a Népszövetség döntéséig, szüntesse be a hadműveleteket.

Ha a Népszövetségnek nem sikerül megteremteni a meg egyezést, akkor a harcok még nagyobb mértékben fognak fellángolni.

Nagyszalontai Neolog Izraelita
Hitközség Választ. Biz.

Hirdetmény

A nagyszalontai Neolog Izr. Hitközség Képviselőtestületének lemondása folytán az új Képviselő testület megválasztására

1931. nov. hó 22 napját tüzzük ki, mely napon

d. e. 10—fél 12 óráig

történik a Hitk. tanácstermében a szavazatok leadása.

Megválasztandó az alapszabály értelmében 30 tag, melyből a legtöbb szavazatot nyertek közül 12 tag 6 évre, 13 tag 3 évre és 5 tag pedig póttagnak lesz megválasztva.

Alapszabályunk értelmében szavazati joggal bír a Hitközség minden egyes adófizető férfi tagja. Akik 1930. évi adóhátalékban vannak, azok nem választhatnak és nem választhatók.

A választók névjegyzéke a mai naptól úgy a pótimaházban, mint a nagytemplomban van kifüggesztve.

Salonta, 1931. november 15-én.

A választási Bizottság nevében:

Weinberger Béla Preisz Fülöp
jegyző. elnök.

Nyomtatványok
legolcsóbban

az „AZ ÚJSÁG”
nyomdájában készülnek!

Típ. „GAÁL ÉS TARSA” nyomdája
Salonta

ERZSÉBET NAPJÁN

IRTA: INCZE BÉLA.

Hajlik ismét, őszi borulással,
A futó év az elmúlás felé...
S míg napja tünik, hosszú árnyékával
És küzd az élet kemény pusztulással, —
Nézve a sok elsodort levélre,
Várva félén a közelebbi télre, —
Egy könnycsepp hull a hervadt lomb közé.

Hét száz éve... Wartburg ősi tornya
Végig néz ma is Tübingián —
S a vártemplom sötét kriptaboliját,
Ahol az életnek többé nincs adója,
Beszél, habár letört a sir emléke,
— Rég elkopott ékes aranybetűje —
Mely ott emelkedik, alvó, szent asszonyán.

Árpád — királyok dicső sarjadéka,
Zord időn kelt liliumvirág,
Ki együtt voltál mindenik szegénnyel
S küzdöttél értük, minden szenvedéssel.
Kiért az Isten maga tett esodát,
Hogy trónusát elérte az imád. —
Lelked itt jár! Hazád földjére szállt!

Gödöllő erdeje és Isaszeg laukája,
Hol Damjanics hősi rohamra ment,
Hányszor látták, néma csöndbe nézve,
Mint halad ott annak könnyű lépte,
Ki nemcsak hogy a koronát viselte,
De királyi volt szíve és a lelke — :
Angyalunk itt. — angyal az égbe fent...

Erzsébet napján, őszi boruláson,
Hogy haldoklik már minden, idelent;
Hogy telve szívünk buval, fájdalommal,
Hogy roskadozunk, sújtva ezer gonddal — :
Magyarok szent virága s Te védő angyalunk!
E bus-napon hozzátok fordulunk — :
Segítsetek, Ti, — odafent!

Husz leies bonok a levegőben

Bukarestből jelentik: a G. B. L. harisnyagyár repülőgépje holnap husz leies bonokat fog dobálni le a magas-

ból, amelyet a gyár készpénzre vált be. — De jó volna egy kis aranyeső Szalontára is...

Meleg forrás tört elő Szegeden, amely fürdő létesítésére alkalmas

Budapestről jelentik: Bodó István szegedi tanító bejelentette, hogy az alsórészen a földalól meleg forrás tört elő, amelynek hőmérséklete 42 fok.

A forrás felett kis gázláng

van, amelyet ha meggyújtanak, — ég. A víz melegsége következtében igen alkalmas fürdő létesítésére. Geológusok vizsgálják a vizet és a talajt.

Könyvet kell vezetni a pékeknek a kenyérbélyegről

A kenyérbélyeg, — minden más hirdetés ellenére, — nem szűnt meg, hanem meg van s úgy látszik meg is marad.

Eddig mindenki kapott kenyérbélyeget minden formalitás nélkül. Ugy látszik azonban, hogy valami nincs egészen rendben, mert újabb rendelkezés jelent meg, amely szerint

mindazok, akik pékeknek kenyérbélyeget adnak el, a kiadott bélyeg darabszámát és értékét betartoznak írni a pékek által bemutatott bélyeg bevásárlási könyvbe. Az erre vonatkozó rendelet száma 134.179—931.

Felhívjuk erre a körülményre úgy a bélyegárusítókat, mint a pékeket fi-

gyelmét, mert a rendelkezés be nem tartása szigorú büntetéssel jár!

Figyelem

Mielőtt butor szükségletét beszerezné, keresse fel

Tóth Imre
asztalost,

Rákóczy-ut 49. Versenyképes áruk. — Bármily asztalos árut pontosan, felelősség mellett, vállal. Kedvező fizetési feltételek. Érdeklődjék a saját érdekében. Betétkönyvet december 5-re elfogad!

Kultur-est lesz a Magyar Házban, amelynek váradí résztvevői is lesznek

A nemrég Magyar Házzá átalakult volt Függetlenségi Kör vezetősége, illetve a Magyar Párt helyi tagozatának vezető bizottsága komoly programba vette a magyar kultúrának a lakosság körében való terjesztését.

Erre feltétlenül szükség is van, mert a mai gazdasági helyzetben anyagi eszközeink nagyon is fogyatékosak ahhoz, hogy más uton módon juthassunk ahhoz.

A Magyar Ház ez évi őszi első kultúrestjét a jövő, — december hó 6-án tartja, amelyen Váradí szereplők is részt vesznek.

Földbe elásott robbanó anyagok lárt fedeztek fel Szilézia és Szászország határán

Berlinből jelentik: A gör-litz-petershaini erdőben földbe elásott robbanó anyagok lárt fedeztek fel. Az anyag és gyújtózsínok teljesen azonosak a jüteburgi merényletnél használt robbanóanyaggal és gyutacsokkal. A környékbeli falvakban tartott házkutatások után mintegy husz letartóztatást eszközöltek, — mert több falusi házban is találtak elrejtett robbanóanyagot.

Különbejárati

butorazott uccai szoba,
esetleg teljes ellátással kiadó
Bocskay-ucca 92 sz. a.

REGENY

A királyok kincseskamrája

Francia detektivregény 13

MÁSODIK FEJEZET.

A szöktetés.

A Grand Journal tudósítása:

„Legujabb hírek.

„A kaland vége és az első gyanu.“

Ez nem is volt kétséges. Ganimard rendőrfelügyelő, akit Folefant felügyelővel egyenesen a célból küldtek le Párisból, Pontoiseban, Gournauban és Forgasban megállapította, hogy az előző éjjel egy automobil haladt át a helységekben. Epügy megállapította az automobil jelenlétét a Dieppeből Ambrumésybe vezető úton és ha a keréknyomok mintegy fél mérföldnyire a kastélytól meg is szüntek, a park ajtaja és a kolostor fala közti számtalan lábnyomot lehetett megállapítani. Azonkívül észrevette Ganimard, hogy a kis ajtó zárja fel volt törve.

Ilyen módon mindent meg lehetett magyarázni és még csak azt kellett megállapítani, hogy hol volt az a vendéglő, amelyről a doktor beszélt. Ez éppen Ganimardnak, a kitartó nyomozónak és régi gyakorlati rendőrnek való munka volt. A vendéglők száma csekély és a szóbanforgó vendéglő, a sebesült állapotára való tekintettel, csak Ambrumésy közelében lehetett. Ganimard és Quevillon őrmester utnak indult. Ötszáz méteres, ezer méteres, ötezer méteres körzetben felkerestek és átkutattak mindent, ami valamiképen is vendéglőnek számíthatott. De várakozásuk ellenére, a halálos sebesült láthatatlan maradt.

Ganimard tajtékozott a dühtől. Szombatról vasárnapra virradó éjjel a kastélyban aludt azzal a szándékkal, hogy vasárnap személyesen folytatja a nyomozást. Vasárnap reggel értesült, hogy előző éjjel egy csendőrkörőr a falakon kívül vezető ösvényen egy árnyat látott elszünni. Cinkostárs volt az, aki visszajött, hogy tájékozódást szerezzen? Fel lehetett még tenni, hogy a banda feje még nem távozott a kolostorból, vagy környékéről?

Ganimard este a csendőrsztagot nagy garral a major mellé vezényelte s ő maga Folefant-tal a kiskapunál állott fel, a falon kívül.

Kévéssel éjjel előtt egy ember jött az erdőből, átsurrant kettejük között, átlépett a kapu küszöbén és be hatolt a parkba. Három óra hosszat látták, hogy jobbra-balra csatangol a romok közt, meg-meghajlik, az ódon oszlopokra kapaszkodik és olykor percekig csendben marad. Aztán visszafért az ajtóhoz

és ismét elhaladt a két rendőrfelügyelő között.

Ganimard nyakoncsipte és Folefant átkarolta. Nem tanusított elmentállást, nyugodtan engedte, hogy megkössék a kezét és a kastélyba vezessék. Mikor azonban ki akarták kérdezni, egyszerűen azt felelte, hogy nem tartozik nekik számadással és meg fogja várni a vizsgálóbíró érkezését.

A rendőrfelügyelők tehát a szálalással szomszédos szobában jól odakötötték az ismeretlent egy ágy lábához.

Hétfőn reggel, mikor Filleul megérkezett, Ganimard jelentést tett a fogolyról és elővezettette. A fogoly — Beautrelet Izidor volt.

— Beautrelet Izidor ur! — kiáltott Filleul elragatva és feléje nyujtotta a kezét.

— Milyen kellemes meglepetés! A mi kitűnő műkedvelő detektívünk itt van! Rendelkezésünkre áll...! Milyen szerencsés találkozás! Felügyelő ur, engedje meg, hogy bemutassam önnek Beautrelet Izidor urat, gimnáziumi hallgatót a Janson de Saily-féle liceumból.

Ganimard kissé elképedt. Izidor igen mélyen meghajolt előtte, mint egy igen nagybecsült kártárs előtt szokás és Filleulhoz fordult:

— Vizsgálóbíró ur, úgy látszik, ön jó információkat kapott felőlem.

— Csakugyan! Ön tényleg Veules les Rosco-ban volt, mikor Saint-Véran kisasszony az ösvényen vélte látni. Kétségtelenül megállapítottuk a személyazonosságot és ön csakugyan Beautrelet Izidor, a liceum növendéke, sőt kitűnő növendéke, szorgalmas és példás magaviseletű. Édesatyja vidéken lakik ön havonta egyszer felkeresi Bernod urat, édesatyja bizalmasát, aki nem fukarkodik az önről szóló dicséretekkel.

(Folyt. köv.)

LEGELEGÁNSABB
női kalapok
„CHIC“
Szalonban!

Cipő szükségletét legjobban anyagból készítve, a „MERCUR“ cipőszalonban Toldi-tér 13 alatt, Központi kávéház mellett legolcsóbban szerezheti be BAJÓ-nál?

Radióműsor

Szerda, november 18

BUDAPEST

4:30 Morse-tanfolyam
5 Novella
6 Cserkészelőadás
6:45 Hangverseny
8 Olasz lecke
8:35 Szinmű A házaló,
10:35 Hangverseny

Csütörtök, november 19

BUDAPEST

10:15 Szalonzenekar
1 Harangszó, időjárás
5 Mesék
6:35 Cigányzene
7:40 Angol lecke
8:10 Szt. Erzsébet legendája
8:20 Serédy Jusztinán hercegprímás beszéde
8:35 Szt. Erzsébet emlék-est, utána cigányzene

Női kalapok

a legujabb modellek 150 leitől
női svetterek 100 leitől
Adescó selyemharisnya 120 „
Angol strapa harisnyák 17 l-től
férfi kalapok 120 leitől kezdve
Ridikulók 45 leitől kezdve,
zsorsett gallérok, gyapju- és
selyemsálak, kézimunka kellek
nagy választéka. A legujabb előnyomdai mintákkal felszerelve. Wimpasing hócipők és galosnik gyáriárban
Női galléros-hócipő 165 leitől

MINERVA

ÁRUHÁZ

Rubinnénál

Apróhirdetések

KERESEK 17.000 lejes betétkönyvet. Cim a kiadóban.

KERESEK egy 3—5 Hp. lóerős benzinmotort megvételre. Cim a kiadóban.

BURGONYA 25 kgr. vételnél 2 lei kilója. Erdős kenyérsütőnél.

ELADÓ sürgősen egy 3 és egy 1 lámpásos nagy teljesítményű rádiót. Dobó-ucca 10.

ELADÓ 2 ház. 1 garnitura eredeti, magánjáró cséplőgép betétkönyvre is. Esetleg első betáblázásra kölcsönt keresek. Cim a kiadóban.

KERESEK 100.000 lejes betétkönyvet biztos fedezetre. Cim a kiadóban.

Hetvenöt éves házassági évforduló

Ez sem mindennapi esemény. Amint Budapestről jelentik: Scheffer Benő Ercsei-lakosa és felesége tegnap ünnepelték házasságuk 75-ik évfordulóját.

Árvák napja a Redutban

Nov. 29-én a Redut nagy terme egy olyan ünnepélynek lesz színhelye, amilyen még nem volt Szabolcsban. Azokról fognak megemlékezni a ref. leányok és ifjak, kiknek az árvaság szomorú sorsa jutott osztályrészül. Nívós műsor állított össze erre a napra a rendezőség, amely az ünnepély tisztázó jelölését a ref. gyermekek karácsonyi felruházására fogja fordítani. Az ünnepélyre, melyen ref. leányok és ifjak vegyeskaraként, Arany Etus, Vidits Böske, Kocsis Juci, Szabó Juci, Szemes Gyula, T. Balogh Lajos, Zsír Sándor és R. Balogh Ferenc egy kitűnő egy felvonásos szindarabot fognak előadni. Az ünnepély máris felhívjuk az érdeklődők figyelmét.

Közzszemlén a tanácsüles jegyzőkönyve

Salonta város helyhatósága tudatja, hogy a városi ideiglenes bizottságnak 1931 november 17-én megtartott gyűlés jegyzőkönyve elkészült és 1931 november 17-től számított 10 napi közzszemlére kitétetett a városháza főbejárata mellett lévő hirdetési táblán.

A jegyzőkönyv ezen idő alatt bárki által megtekinthető és abban foglalt határozatok ellen esetleges felebbvezések akár itt a városházán, akár pedig Oradea vármegyeházán ugyan ezen idő alatt beadhatók, ez utóbbi esetben azonban a városháza is értesítendő.

Meghalt Ferencz József volt kolozsvári unitárius püspök özvegye

Kolozsvárról jelentik: Ferenc József volt kolozsvári unitárius püspök özvegye tegnap meghalt. Az agg matróna 92 éves volt.

Feloszlatják az erdők autonóm pénztárát

Bukarestből jelentik: Jones Sisești földművelésügyi miniszter törvényjavaslatot terjesztett a parlament elé, amelyben az erdők autonóm pénztárának a feloszlatását javasolta.

Árviz van Galacban

Bukarestből jelentik: Galac felváltó esőzések vonultak el a napokban. A víz olyan tömegű volt, hogy némely helyen 2 méter magasra emelkedett és behatolt a házakba is. A víz szerencsére hamar lefolyt s így a forgalmat hamar helyre lehetett állítani.

KERESEK megvételre jókarban levő cserépkályhát. Széchenyi-utca 11.